

Małytytuł: pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok II.

Nowogródek, sobota 25 sierpnia 1928 r.

Cena 15 gr.
№ 199 (235)

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Dzień polityczny Powrót Premiera Bartla Minister Zaleski wyjechał do Paryża

WARSZAWA (PAT.) 24.VIII. Dziś o 10 min. 40 pojął gwałtownie przybył do Warszawy Premier prof. Kazimierz Bartel z małżonką.
Na dworcu powitali Pana Premiera członkowie gabinetu z zastępcą premiera ministrem Skarbu Czechowiczem, ministrem Spraw Zagranicznych Zaleskim, oraz ministrem Komunikacji inż. Kühnem na czele, członkowie korpusu dyplomatycznego z ambasadorem Francji p. Laroche na czele, obecni w Warszawie posłowie Rzeczypospolitej, wicewojewoda Jaroszewicz, wyżsi urzędnicy ze wszystkich resortów, wreszcie przedstawiciele sfer politycznych i prasy.
W 10 min. po przybyciu premiera prof. K. Bartla, odchodził ekspres paryski, którym odjechał do Paryża, na uroczystość podpisania paktu Kelloga, minister Spraw Zagranicznych p. August Zaleski, zegnany przez poważną osobę i promienną panią K. Bartla.
Premier prof. Bartel korzystał z przerwy pomiędzy przybyciem pociągu z Paryża i wyjechaniem do Paryża, a odjeściem ekspresu, którym odjechał minister Zaleski, odbył dłuższą konferencję z ministrem Skarbu Czechowiczem i Ministrem Spraw Zagranicznych Zaleskim.

Przyjęcia dla lotników polskich Konieczność współpracy lotnictwa cywilnego i wojskowego

WARSZAWA (P.A.T.) 24.VIII. Dziś Minister Komunikacji p. inż. Kühn z okazji przybycia do Warszawy lotników polskich majorów lidzińskiego i Kubala, zaprosił do Ministerstwa Komunikacji na zebranie towarzyskie, cały szereg wyższych oficerów, oraz przedstawicieli władz lotnictwa cywilnego i wojskowego.
Obecni byli na zebraniu tym: i wice-minister Ministerstwa Spraw Wojskowych gen. Konarszewski, zastępca szefa Sztabu Generalnego gen. Kwiatkowski, szef Departamentu Lotnictwa p. k. Raepki, prezes Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej p. inż. Eberhardt, przedstawiciel kancelarii wojskowej p. inż. Prezydenta Rzplitej kpt. Gaspari, dyrektorzy departamentów Ministerstwa Komunikacji, Na-

Zamiast Stresemanna Niemcy reprezentować w Genewie będą kanclerz Mueller i von Schubert

BERLIN (PAT.) 24.VIII. Gabinet Rzeszy na popołudniowym posiedzeniu ustalił, że zamiast Stresemanna, którym stan zdrowia nie pozwala na objęcie kierownictwa delegacji niemieckiej na plenarzem Zgromadzeniu Ligi Narodów, kierownictwo delegacji obejmie kanclerz Mueller. Kanclerz Mueller przybędzie do Genewy 3-go września. Po- byt w Genewie zależeć będzie od szczegółów Zgromadzenia. Przedstawicielem Rzeszy Niemieckiej w Radzie Ligi Narodów będzie podsekretarz stanu von Schubert, który już zastępował min. Stresemanna w czasie czwórnego posiedzenia Rady Ligi Narodów.

Junctim między ewakuacją Nadrenji, a długami międzysojuzniczymi

BERLIN (PAT.) 24.VIII. „Vossische Zeitung” w depeszy swego korespondenta paryskiego wyraża obawę, że kierownictwo różnów politycznych przewidzianych w czasie pobytu min. Stre-

Rząd polski nie odpowie na notę litewską

WARSZAWA 24.VIII (tel. wot.) Jak się waz korespondent dowiaduje, rząd polski nie zamierza odpowiadać na ostatnią notę litewską, którą cechuje zła wola rządu litewskiego. Ponieważ Waldemar zapowiedział w swej nocie, że spotka się z ministrem Zaleskim w Genewie przeto minister Zaleski oczekiwać będzie w Genewie na propozycję p. Waldemarsa podjęcia dalszych rokowań.

Strzelanina na granicy litewskiej

WILNO 24.VIII. (tel. wot.) Wczoraj w rejonie odcina Kłowny władze K.O.P. zostały zaalarmowane strzałami od strony litewskiej. Jak się okazało, straż graniczna litewska stoczyła walkę z dwoma zbłądziłymi z wzięcia w Ponięwiełu wybitnymi działaczami socjal-demokratycznymi.

Przyjęcia dla członków Kongresu Unji Międzyparlamentarnej

BERLIN—PAT—24.VIII. Wczoraj poseł Rzpłitej Polskie w Berlinie p. Roman Knoll podejmował śniadaniem członków delegacji polskiej na Kongres Unji Międzyparlamentarnej oraz przedstawicieli prasy.
Wieczorem w wielkich salach, koła Ogrodu Zoologicznego, odbył się uroczysty bankiet, wydany przez rząd Rzeszy Niemieckiej na cześć uczestników Kongresu. W czasie bankietu, na którym Prezydenta Hindenburga reprezentował podsekretarz stanu Meissner, a rząd Rzeszy kanclerz Mueller, dłuższe przemówienie wygłosił sekretarz stanu von Schubert, witając w imieniu min. Stresemanna uczestników Kongresu oraz znaczenie prac Kongresu.

Demonstracje polityczne na Kongresie Unji Międzyparlamentarnej

BERLIN (PAT.) 24.VIII. Dziś przed południem prowadzono obrady na Kongresie Unji Międzyparlamentarnej. Toczyła się w dalszym ciągu dyskusja nad sprawozdaniem Sekretarza Generalnego Unji Międzyparlamentarnej.
Sensacją dnia było wystąpienie członka delegacji angielskiej posła Saklatvala, jednego posła komunistycznego na Kongresie, który wygłosił namiętną mowę.
Członek delegacji egipskiej Vassel-ber w przemówieniu swem ostro zaatakował Anglię, nazywając ją okupantką Egiptu; przemówienie to wywołało przykre wrażenie i żywe poruszenie wśród delegacji angielskiej, której członek Benn w kategorycznej formie zaprotestował przeciwko wywodom Egipcjanina.
Poseł mniejszości niemieckiej na Lotwie Shiemanan, przemawiał w imieniu wszystkich mniejszości niemieckich, dowodząc, że wogóle mniejszości traktowane są obecnie dużo gorzej. Omawiając stosunki panujące w Tyrolu, zaatakował Włochy, nazywając tę sprawę hanbą Włoch i Europy. P. Shiemanan atakował również w swem przemówieniu i Ligę Narodów, stwier-

Atak Niemca na Ligę Narodów. Kryzys parlamentarny

dżając zmniejszenie się ilości skarg mniejszości narodowych, skierowanych do Ligi Narodów. Wystąpienie przeciwko Lidze Narodów wywołało pewną konsternację wśród członków Kongresu.
Dalej na podkreślenie zasługuje wystąpienie delegata austriackiego Dretza, który poruszył sprawę ansschlusu. Przemówienie to zamknęło szereg demonstracji politycznych.
Na popołudniowym posiedzeniu Kongresu Unji Międzyparlamentarnej, prowadzono dyskusję nad drugim punktem porządku dziennego, a mianowicie sprawą parlamentaryzmu.
Obszerny referat na ten temat wygłosił członek delegacji niemieckiej poseł i b. kanclerz Wirth, który stwierdził istnienie kryzysu parlamentarnego we wszystkich niemal krajach. Jako środek przeciwko kryzysowi, Wirth zgodzie z rezolucją przyjętą na poprzednim Kongresie, wysunął cały szereg punktów; między innymi postawił następujące tezy: konieczność stałych większości parlamentarnych i trwałych rządów, uniezależnienia parlamentów od czynników gospodarczych, utrzymanie ściśle politycznego charakteru parla-

P. Waldemaras jedzie do Genewy

WARSZAWA (tel. wot.) 24.VIII. Z Kowna donoszą, że premier Waldemaras wyjeżdża na wrześniową sesję Rady Ligi w dniu 29 b. m.

Przyjazd min. Patka

WARSZAWA (tel. wot.) 24.VIII. Poseł polski w Moskwie p. Patka przybył dziś do Warszawy i odbył z ministrem Zaleskim dłuższą konferencję.

Powrót przedstawicieli Rządu z Olimpiady

WARSZAWA (PAT.) 24.VIII. Dziś pociągiem parwskim o godzinie 8 min. 40 powrócił do Warszawy z Amsterdamu reprezentanci Rządu na Olimpiadzie przysięgli, Szef Departamentu Sanitarnego w Ministerstwie Spraw Wojskowych gen. Ruppert, oraz Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przynosobienia Wojskowego płk. Ulrich.

Prześladowanie w Kownie

WILNO (tel. wot.) 24.VIII. Jak donoszą z Kowna, wczoraj na sesji tutejszego Sądu zapadł wyrok skazujący na karę śmierci Hipolita Szczurkiewicza, na 15 lat ciężkiego więzienia J. Pawłowicza, na 8 lat — Abiję Kozłowska. Wszystkim skazanym zamknięto akcję szpiegowską na rzecz Polski.

Katastrofa kolejowa

TORUŃ (tel. wot.) 24.VIII. Dziś o godz. 2 min. 20 nad ranem na stacji kolejowej Konojady, zdarzyła się na skutek wadliwego nastawienia zwrotnicy mechanicznej katastrofa kolejowa.
Uderzył się mianowicie pociąg pośpieszny z osobowym. Lekkie rany odniosło 16 osób. Parawóz i trzy wagony zostały poważnie uszkodzone. Przerwa w ruchu trwała blisko dwie godziny.
Na miejsce katastrofy wyjechały władze policyjne i kolejowe, celem przeprowadzenia śledztwa w sprawie katastrofy.

Ujęcie sprawców kradzieży w synagodze

WILNO (tel. wot.) 24.VIII. Jak donosiliśmy już w sprawie kradzieży tor w bożnicy młodocześniańskiej, dowiadujemy się w ostatniej chwili, że policja aresztowała dwóch żydów, o nieustalonych nazwiskach, przy których znaleziono tory.

Wychowanie opinii publicznej i t. d.

Pos. Wirth dowodził, że system wyborczy angielski jest najbardziej odpowiedni do przezwyciężenia kryzysu, gdyż wytworzyła trwałą opinię pu-

„Dożynki w Spale“

Dnia 25 i 27 sierpnia r. b. w Spale, letniej rezydencji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej odbędzie się Drugie Ogólno-Polskie Dożynki, w których weźmie udział około 35 tysięcy rolników i młodzieży wiejskiej z całej Polski.

Pierwszy dzień

- 1) Godz. 8.15—8.45. Nabożeństwo na stadionie.
2) Godz. 9—12. Korowód.
3) Zjednoczenie Związków Kolek (Organizacji) Rolniczych Ziemi Wschodnich.
4) Centralny Związek Osadników.
5) Związek Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej.
6) Centralne Towarzystwo Rolnicze.
7) Śląski Związek Rolników.
8) Wielkopolskie Towarzystwo Kolek Rolniczych.
9) Pomorskie Towarzystwo Rolnicze.
10) Związek Młodzieży Ludowej.
11) Ludność okolic Spaly.

Drugi dzień

Dalszy ciąg zawodów sportowych. Zabawy ludowe i widowiska.
Podobnie, jak w roku ubiegłym, przebieg uroczystości dożynkowych będzie filmowany i rozgłaszany przez radio.
Województwo nowogrodzkie będzie reprezentowane na „Dożynkach“ przez Związek Młodzieży Wiejskiej, który zorganizował specjalną wycieczkę młodzieży do Spaly.
Liczba uczestników tej wycieczki przedstawia się dosyć pokalnie, napłynęło bowiem około 110 zgłoszeń (deklaracji). Niestety, ze względu na szczupłość rozporządzanych przez Związek Młodzieży Wiejskiej środków, musiano liczbę tę zredukować.
Grupa dożynkowa z M. W. wyjechała w dniu wczorajszym z dwóch punktów zbornych: z Baranowicz i z Lidy.

Marszałek Piłsudski w Rumunji

WARSZAWA (tel. wł.) 24.VIII. Jak donoszą z Targowiszta, pociąg Marszałka Piłsudskiego, po przybyciu do stacji węzłowej Ploeszti, skierowano natychmiast na stację sąsiednią Perisz.
Na przyjęcie dostojnego gościa, stacja Perisz tonęła w zieleni, przeplatanej flagami i barwach narodowych Polski i Rumunii.

Na dworcu oczekiwali wice-minister spraw wewnętrznych p. G. Tătarescu, poseł polski w Bukareszcie hr. Szembek z zastępcą attaché protektorem polskim hr. Łosiem, prefekt okręgu Dembowica p. Jonel Dimitriu, dyrektor komunikacji p. Russ, komendant żandarmerji miejscowej kpt. Maxim i przedstawiciele władz lokalnych.
Na stacji zebrały się tłumy okolicznej ludności.
Gdy pociąg o g. 3 min. 5 stanął na stacji, zerwał się gromki okrzyk:
Niech żyje Marszałek Niech żyje Polska!

P. Marszałek bez śladu zmęczenia po długiej podróży, wyszedł z wagonu z towarzyszącym mu od granicy attaché wojskowym, polskim mjr. Ludwigiem, który przedstawił mu przybyłych i na powitanie.
Marszałek serdecznie dziękował za miłe powitanie i wśród szpaleru witającej go ludności, przeszedł do przybranej dywanami i zieloną salą paradną dworca. Tu nastąpiło bliźsze zaznajomienie się otoczenia pana Marszałka z obcymi. I znowu zerwały się hukne okrzyki.
P. Marszałek Piłsudski wsiadł do oczekującego przed dwor-

ku ludu rumuńskiego.
— Gdy cała ludność kraju jest tak pracowita — mówił Marszałek — jak chłopci rumuńscy, których widziałem przy pracy, to postęp kraju jest zapewniowany. Rumunja przeżywa w obecnym czasie nową erę. Wierzę, iż daży do dobrej drodziej i że w krótkim czasie dojdzie do dobrobytu. Z mojej strony i ze strony narodu mojego może się Rumunja spodziewać tylko dobrego.
Te słowa Marszałka Piłsudskiego przeniosły po chwili na wszystkie strony do Rumunii telegraf, umieszczony w willi dr. Skupiewskiego.

Z rynku ziemniaczanego w Niemczech
Z powodu opóźnienia zbiorów wczesnych ziemniaków, na rynku niemieckim zapanowała tendencja niejednolita i słaba. Import ziemniaków belgijskich wymaga się, przyczem z powodów nadmiernej ich podaży daje się zauważyć silne obniżenie cen. Dowód z Włoch również wstrzymują się od sprzedaży, wobec czego ceny na Zachodzie Niemiec znacznie podskoczyły.

Wykaz wolnych miejsc
Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Baranowiczach komunikuje, że ma do obsadzenia następujące wolne posady:
10—15 koszykarzy do oplatania flaszek (samotnych), 1-go czeladnika młynarskiego (kawalera), 6-ciu robotników wykwalifikowanych, 2-ch specjalistów do wyrobu reliwów finiszowych do tapet, skóry i t. p. i 4-ch molierów, 2-ch majstrów do prowadzenia dyfuzji, 2-ch majstrów do prowadzenia pieca gazowego, 2-ch majstrów do prowadzenia Stacji wirówek, 1-go gotowacza do gotowania cukrzy, 1 — 2ch gotowaczy do gotowania cukrzy, 2-ch wykwalifikowanych ślusarzy do ostrzenia noży krajancyj (kandydaci powinni mieć świadectwa).

Radjo-program
WARSZAWA fala 1.111.
Sobota 25 sierpnia
12.00—13.00. Muzyka z płyt gramofonowych.
13.00—13.10. Sygnal czasu.
15.00—15.20. Komunikaty.
17.25—17.50. Odczyt z dzieła „Radjo-technikę“ p. L. Typy Radjostacji odbiorczych-telegraficznych i telefonicznych.
18.00—19.00. Audycje dla dzieci.
19.00—19.20. Rozmaitości.
19.30—19.55 „Redjotechnika“ wygl. dr. Marjan Stepanowski.
19.55—20.05. Komunikat rolniczy.
20.15. Koncert popularny, org. przez orkiestrę Filharmonji Warszawskiej wspólnie z Polskim Radjo.
22.00—22.05. Sygnal czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny.
22.05—22.30. Komunikaty.
22.30—23.30. Muzyka taneczna.

Nowy ustrój sądów powszechnych
Dnia 1-go stycznia 1929-go r. wchodzi w życie ustawa o ustroju sądów powszechnych. W związku z tem Min. Sprawiedliwości opracowało szereg rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, a mianowicie w sprawie sądów dla nieletnich, w sprawie trybu wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, grodzkich i pokoju, w sprawie prokuratorów, w sprawie organizacji aplikacji sądowej, egzaminu sędziowskiego, oraz praw i obowiązków apli-

Co slychać nowego? 25 Sobota

Dziś: Ludwika
Jutro: Józefa K.
Wschód słońca: 4.12
Zachód: 6.29
Długość dnia 14 godzin 24 min.

DZISIEJSZA POGODA
Komunikat Państwowego Instytutu Meteorologicznego
Dziś pogodnie, w ciągu dnia rozrastające zachmurzenie, słabe wiatry zmienne.

Na pierwszym etapie Pierwsze wyniki raidu
LIDA 24.VIII (tel. wł.) Na 30 minutach zdołano na gruncie glińiastym uruchomić maszynę. Spowodowało to znaczne opóźnienie.
Do Mira, Stolpców i Wołożyna przybyły wszystkie maszyny w porządku.
Dopiero od Wołożyna w kierunku Lidy, gdzie droga była lepsza, rozpoczęła się konkurencja szybkości. Z tego powodu w odległości pół km. od Radunia, auto Nr. 3, starosty Czarnockiego, na skręcie zrzuciło, skutkiem czego obsada poniosła szereg nieznanych obrażeń, które jednak pozwoliły kontynuować raid w dalszym ciągu.
W maszynach p. Wojewody i p. Wicewojewody na 9 km. przed Lidą brakło benzyny, co spowodowało opóźnienie tych maszyn. Na całej przestrzeni maszyn nie przekraczały dozwolonej maksymalnej szybkości 60 km. na godzinę, skutkiem czego punktów karnych było niewiele. Zarówno kierowcy, jak i maszyny zdały egzamin sprawo „Locomobile“ Nr. 18, którą zrzuciło i dopiero

LISTY Z KRAJU

Obchód wymarszu drużyn Strzeleckich dnia 6 sierpnia 1914 roku i Święta Żołnierza Polskiego dnia 15 sierpnia 1920 roku

Zaostrowiec, powiat Nieśwież.
Komitet do którego weszli pp.: Polskiego w wojnie o Niepodległość kapitan Henryk Kozłowski dowódca kompanii K. O. P. w Homlinie, Kazimierz grał Strzeły sztuczki z czasów 6 Mysłki wojt gminy Zaostrowiec, sierpnia 1914 roku „Szaleńcy“.
Józef Podgóreczy kierownik szkoły powszechnej w Zaostrowiecu i Antoni Swiechowicz prezes Oddziału Zw. Strzel. w Horce, opracował program uroczystości i według programu uroczystości przy licznych udziałach publiczności się odbyła.
Dnia 14 sierpnia wieczorem o godz. 20:00 odbył się capstrzyk w którym wzięło udział tylko wojsko.
Dnia 15 sierpnia od godziny 9-tej rano napływała liczna publiczność przy licznych udziałach z Hryweckiej gminy do kościoła w Dubniakach, przed którym stanęła kompanja K. O. P. z Homlinki i Strzelcy Oddziału Horca.
O godzinie 11:00 odprawił nabożeństwo i wygłosił piękne kazanie ks. proboszcz Pietranek, poczem odbyła się defilada kompanji K. O. P. i drużyny Strzelców przed kapitanem Kojderem dowódcą kompanji K. O. P. w Lunińcu.
O godzinie 20-tej rozpoczął się program wieczorny. Słowo wstępne na temat o Żołnierzu Polskim, wygłosił w nader wznowliwych i patriotycznych słowach p. kpt. Henryk Kozłowski, skreślając zasługi Żołnierza

Kronika stołpecka

Likwidacja serwitutów w powiecie stołpeckim

W roku bieżącym Powiatowy Urząd Ziemi w Stołpcach, dokonuje likwidacji serwitutów dla wsi: Ogrodniki, Suporona-Słoboda, Staryno Brzechacz, Podlaskowo, Zabrodzie, Niwno, Derżno i m-ko Derewno; dla wsi: Najdzenowice — z maj. Najdzenowicze; dla wsi Pogorełka — z maj. Puziniewicze i dla m-ka

Z życia kulturalnego w powiecie

W dniu 19 sierpnia odbyło się w m-ku Turcu zebranie członków Towarzystwa biblioteki ludowej, w celu omówienia spraw biblioteki i ożywienia ruchu kulturalnego.
W tymże dniu w Jeremiczach miejscowa ochotnicza straż ogniowa urządziła przedstawienie zakończone zabawą.
Na ogół w ostatnich czasach w gminie jeremickiej ruch kulturalno-oświatowo-społeczny wykazuje znaczne ożywienie.

Kierownictwo Państwowej Preparandy Nauczycielskiej w Adam polu powiatu nowogrodzkiego

podaje do wiadomości, iż egzamina wstępne na kurs I i II odbędą się w dniach 29 i 30 sierpnia r. b. o godz. 9.
Preparanda przygotowuje uczniów na kurs I państwowych seminarjów nauczycielskich.
Opłata za internat wynosi 40 zł. miesięcznie. Dzieci zdolne i pilne będą otrzymywały stypendjum.
Kierownik Preparandy (—) Wł. Łatoszek

W interesie własnym

naależy niezwłocznie odnowić prenumeratę. Zalegającym z zapłatą prenumeraty będziemy zmuszeni wstrzymać wysyłkę pisma.
Nowi prenumeratory otrzymają bezpłatnie początek sensacyjnej powieści p. t. „Człowiek który się przebudził“.

Świadczenia socjalne Związków Komunalnych

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zwróciło się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z interwencją w sprawie należnego opłacania składek przez Związki Komunalne na rzecz Kas Chorych. Zdążyć się bowiem wypadki, że niektóre Związki Komunalne, tłumacząc się brakiem przeznaczonych na ten cel funduszy, odmawiają Kasom Cho-

Przykłady organizacji gospodarstw w Danji

Danja jest melem państwem, położonym na wyspach Zelandji, Fionji i polwyspie Jutlandzkim, bez rzek i gór. Największą i jedyną rzeką w Jutlandji długości 160 km., 185 metrów nad poziomem morza. Ziemię posiada liczą krzemionką. Posiada lasy bukowe. Materiał drzewny służy do wyrobu beczek, używanych wyłącznie do transportu masła do Anglii. Ilość ludności wynosi 3.000.000, wyznania reformowanego.
Gnojówka nawozi trawy, owies i żyto. Inwentarz żywy: 2 konie islandzkie małe, 6 krów dojnych i 3 młodziży (rasy czerwonej duńskiej); 2 maciory i 8 tuczników (rasy krajowej duńskiej); 31 kur (minorki i włoskiej). Mleczność krowy rocznie przeciętnie 3.500 litrów o 3,95% tłuszczu. Prosięta w lecie sprzedaje, gdyż tuczenie nie opłaca się z braku robotnika, w zimie zaś tuczy. Pracuje w gospodarstwie właściciel, żona i 2 dzieci.
Peter Petersen pozatem zatrudnia traktorem, uprawiając ziemie sąsiadom.
Ponieważ klimat tutejszy i gleba posiadają pewne wspólne cechy z Danją, przeto chcę przedstawić tutaj kilkanaście typowych gospodarstw duńskich, dla orientacji, przykładu i wzorowania się nasycen rolników.
1. Gospodarstwo „Vestergaard“ Peter Petersena koło Skilwum obszaru 14 morgów ornego i 5

nie jest ruszane przez 2 lata). Od morgi orki głębokiej na 20 cm. bierze 35 koron (gruga uprawa wrzosowiska po zapewnieniu, poczem znów nie rusza się op przez 2 lata, by wreszcie uprawiać normalnie). Takiego wrzosowiska zorze dziennie 2 morgi, zaś normalnej uprawy 5 do 6 morgów, po 15 koron od morga.
2. „Il. Gospodarstwo „Skirum“ krestjan Dal. obszar 17 morgów ornego i 10 morgów lasku dębowego (brzezi i urwiska zalesionego), ziemia lżejsza o kilku płodozmiannach. Ze względu na silne wiatry i lotne piaski, granice pół obsadzane 3 rzadami krzewów, ołch, wiklin i świerków, przy wydajnej pomocy rzędu — co utrwała ziemię i zatrzymuje żyzne kurze czy psy (omai w całej Danji to przeprowadzono).
Płodozmiany l-ze pole: owies, brukiew, jęczmień, trawa; trawa; II-ze pole: owies, brukiew, owies, trawa; III-ze pole: jęczmień zimowy, żyto, kartofle, owies, owsik 75 proc. z przelotem 25 proc.; IV-te pole: żyto, brukiew, jare żyto, trawa.
Gospodarstwo ma 7 krów dojnych, 6 sztuk młodziży (rasy czerw. duńskiej); 12 macior, sprzedaje prosięta latem, tuczniki — zimą (rasy miejscowej duńskiej). Kur około 160, oraz pasieka (w otoczeniu wrzosow-

wisk). Dochód z mleka, świń, kur i lasku.
III. Gospodarstwo „Veddelor“, właściciel Peter Nielsen posiada 7 ha ziemi ornej, 3 morgi bagna.
Kierunek gospodarstwa hodowlano-mleczarski, 5 krów dojnych (rasy czerw. duńskiej), wydajność mleka w ciągu całego roku przeciętnie dziennie 100 litrów. Procent tłuszczu w mleku 4,2 proc. Młodziży 5 sztuk, zarodowe dobrze odchowane, po współdzielczym buhaju. Byczki 6-miesięczne sprzedaje po 900 koron. Cieląt nie sprzedaje się. W pierwszych dniach daje cielętom do 6 litrów mleka pełnego (nie odciaganego), po miesiącu urywa stodniowo po pół litra, zastępując go odciaganym mlekiem i srutą owsianą. Krowy latem pasą się cały dzień na pastwisku, na pastuszkach (lobzach), prócz tego otrzymują rano i wieczorem pasze treściwe (srutę i kuczy), których ilość reguluje asystent kontroli mleczności, stosując jeden kilogram paszy treściwej na pięć litrów mleka, danego przez krowę dziennie, oraz słomę i buraki. Gospodarstwo należy do Związku Kontroli mleczności.
Trzody chłennej rasy brązowej duńskiej: 1 knur, 10 macior, prosięta nie tuczy, ele sprzedaje około 200 sztuk rocznie w wieku 6 ty-

Wścieklizna psów w Nowogrodzku

Przed kilku dniami zostało pokąsanych kilka psów w Nowogrodzku przez psa wściekłego.
Świadczenia miejsca pochodzenia jest ważne na przeciąg 10 dni, do których nie wlicza się dzień wydania świadectwa. Zwierzę niezapoatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia odpowiadające powyższemu przepisom, zabrania się wpuścić na targowiska, targi, jarmarki, pokazy, przetargi publiczne, rzeźnię, jak również do zakładowania na stacjach kolejowych lub przystaniach wodnych.
Podajemy do wiadomości Sz. Konsumentów, że otworzyliśmy w Baranowiczach, ul. Mickiewicza Nr. 16, telefon 65.
Handel win, wódek, koniaków i likierów krajowych i zagranicznych oraz filij znanych ze swej dobroci — według własnego wyrobu
Przyjmujemy i wykonujemy szybko dostawę naszych wyrobów we wszelkich ilościach w Baranowiczach i na prowincji po cenach konkurencyjnych.
BRACIA ZAMBRZYCCY 228

Nowa era w rolnictwie

Ze wszystkich wynalazków technicznych, jakie zawiądzamy w tym wieku, najskuteczniejszą, bodaj że jednym z najbliższych w blagostawione wyniki jest wyciąganie z powietrza azotu. Azot jest wyciągany z powietrza azotowego, a następnie odmałdźca ziemi ratującego ludzkość od głodu, zażywającego jej wskutek wyniszczenia przez wojnę olbrzymich obszarów uprawnej roli.

Nieobliczalnej doniosłości wynalazek ten otworzył przed rolnictwem prawdziwie nową erę. Już trzydzieści lat temu słynny uczyony angielski, William Crookes, przewidywał, że o ile nie zostanie odnaleziona możliwość zgaszczenia atmosferycznego azotu, stan przed ludzkością całej kuli ziemskiej moment braku żywności. Na szczęście, proces ten został wynaleziony i wedle obliczeń, w ciągu ubiegłego 1927-go roku, co najmniej 1.458.000 ton litratów wyciągniętych zostało z powietrza i spożytkowanych na cele odrodzenia ziemi. Ilość ta, jak zapewniają rzeczoznawcy, musi być w ciągu najbliższych dziesięciu lat potrojona, żeby odpowiedzieć potrzebom roli na całej kuli ziemskiej. Azotogen syntetyczny nie tylko obniża koszty uprawy roli i podnosi jej wydajność, ale ułatwia wyżywienie bydła bez uciekania się do nabywania paszy dla niego droga kupa.

Najnowsze doświadczenia wykaza-

ły, że laki pastewne mogą być w wielkim stopniu pobudzone do rożnienia bogatej w odżywcze produkty paszy przez zasilenie ich nitrogenem. Odkrycie to, zbiegające się z niedawną również zyskaną zdobyczą wedy rolniczej, odnajdującą w młodej trawie skoncentrowane pożywienie, będzie miało wpływ nadzwyczajny na całą ekonomję rolnictwa.

Przeprowadzone ostatnio w Holandji próby wykazały, że wydajność mleka i mięsa bydła, wypasanego na obficie zasilonych nitrogenem łakach, może być podniesiona do niebywających dotychczas granic, a to nadeszłyście przez umożliwienie ziemi produkowania trawy wosennej na jej miejscu. Zamiast też potrzebnych dotychczas dwóch a nawet trzech akrów do wypasienia krowy, przeciętny obszar intensywnie uprawianego pastwiska potrzebnego w tym celu, sięgał zaledwie 0,72 akra, a w niektórych nawet wypadkach wystarczało w tym celu pół akra tylko. Wszystko to przez zasilenie ziemi syntetycznym nitrogenem, odgrywanym w jej odżywianiu, co i pso i użytkowaniu, rolę odmałdźcających witamin atmosferycznych. Dlatego też we wszystkich krajach rolniczych problem nitrogenowy staje się zagadnieniem pierwszorzędnej doniosłości gospodarczej. Stąd właśnie znaczenie dla kraju naszego Chorzowa.

Elektryfikacja okręgu radomsko-kieleckiego

Uruchomione zostało „Zjednoczenie Elektrycznego Okręgu Radomsko-Kieleckiego”, które specjalnie zajmie się elektryfikacją tego wybitnie przemysłowego okręgu.

Realizacja projektu w pierwszym stadium budowy wymaga kapitału inwestycyjnego w wysokości około 5.000.000 zł., który już został subskrybowany przez Zakłady Przemysłowe będące założycielami „Zjednoczenia”.

Główna linja przewodów, łącząca elektrycznie, o długości około 115 kilometrów i niektóre odgałęzienia wraz ze stacjami transformatorowymi będzie wybudowana i uruchomiona w ciągu jednego roku, rozbudowa zaś sieci będzie stopniowa, w miarę zgłaszania się odbiorców.

Sić „Zjednoczenia”, zbudowana jako napowietrzna, na słupach drewnianych, ma być włączona w projektowaną ogólnopolską sieć bardzo wysokiego napięcia, która

przejdzie przez Okręg Radomski, łącząc południe kraju i siły wodne z Warszawą i Łodzią.

Liczne, niedomagania, istniejące dotychczas w zakładach przemysłowych tego okręgu dadzą się w znacznej mierze usunąć drogą połączenia poszczególnych elektrowni liniami wysokiego napięcia w jeden system, pracujący jednolicie według zasad racjonalnego wykorzystania urządzeń, personelu, paliwa, a przedewszystkiem kapitału, włożonego w inwestycję.

„Zjednoczenie Elektrycznego Okręgu Radomsko-Kieleckiego” ponadto będzie miało możliwość wykorzystania jako paliwa produkowanych przez zakłady hutnicze w tym okręgu gazów wysokociępcowych, które w znacznej mierze nie mogły być dotychczas wykorzystane i przepadały dla ogólnokrajowej gospodarki energetycznej.

Eksport wyrobów koszykarskich do Stanów Zjednoczonych

Rynek amerykański, którego pojemność jest olbrzymia, może być znacznie powiększony dla eksportu wyrobów polskich, gdyby był oceniany przez polskich wytwórców wyrobów koszykarskich. Import mebli koszykarskich do Stanów Zjednoczonych w r. 1926 wynosił ogółem dolarów 420.985 — przy czem na import z Polski przypada suma dolarów 5.690 —, co stanowi zaledwie 1,3%. W tym samym okresie ogólny przywóz wyrobów koszykarskich wyniósł dolarów 1.288.521, z czego na Polskę przypada suma dolarów 33.825 — (czyli 2,6%).

W roku 1925 wyprodukowano w Stanach Zjednoczonych wszelkiego rodzaju mebli koszykarskich za dolarów 16.658.000.

Dotychczasowe wysiłki ekspor-

terów polskich w tej dziedzinie były częstokroć chaotyczne i nie potrafiły zainteresować poważniej rynku amerykańskiego wyrobami polskimi. Zarówno towar, opakowanie, jak i ceny były tego rodzaju, że nie zachęcały odbiorców tamtejszych do nawiązania stałych stosunków z polskimi producentami. Natomiast konkurencja czeska i belgijska dokładała wszelkich starań, aby zdobyć rynek amerykański.

Największym powodzeniem cieszą się w Stanach Zjednoczonych polskie kosze maglowe (owalne), oraz kosze do brudnej bielizny. Natomiast polskie meble koszykowe ze względu na swoisty rysunek, nie znalazły dotychczas szerszego zbytu na tamtejszym terenie.

Kupujemy w każdej ilości

Jabłka wszystkich gatunków, gruski wyłącznie grube gatunki

zgłaszać się

PAROWA SUSZARNIA OWOCÓW I JARZYN

„CALIFORNIA” Sp. z o.o.

Nowojelnia, (przy szosie do Nowogrodka)

Pierwsze nowogrodzkie mechaniczne warsztaty samochodowe

T. PACZESNY

Nowogrodzkie, Piłsudskiego 9

WYKONUJĄ:

Montaż podwozi samochodowych — remont karoserji — i silników wszystkich systemów. — Creję zapasowe do samochodów marki „FORD” stale na składzie.

Specjalność: naprawa chłodnic silników.

CENY NISKIE — TERMINOWE WYKONANIE ROBÓT.

Wskazówki i porady fachowe bezpłatnie.

KUPON na prawo korzystania z biurowych „Ziemia Nowogrodzka”

Wyciąć i załaczyć do listu.

GIĘŁDA

pieniężna i towarowa

DEWIZA: N. Jork 8.90. Zurich 171,70 Londyn 43,277. Parzy 34,83 Praga 26,42 Wiedeń 125,64 Tęden. spokojna. Ruble złote—4,69. Dolarzy w prywatnym obrocie—8,887.

Złoty polski na giełdach zagranicznych w dn. 23 b. m.

osiągnął za 100 złotych Gdansk 57,72 — 57,85. Berlin 46,927, 47,127. N. Jork 11,25. Zurich 58,20 Londyn 43,00. Praga 37,70. Wiedeń 79,38 — 79,66.

Papieru procentowe

50% premowa 91/2
6% dolarowa 85/2
10% kolejowa 104
5% konserysyt — 67.
5% kolejowa 61,75
9% Bank Gosp. Kraj. 94.
8% Rolny 94.
4 1/2% ziemskie 53 1/2 — 54 1/2
8% mlekiskie 72 1/2 — 73
9% mlekiskie 60
4 1/2% mlekiskie 52 1/2 — 52 1/2

Akcje

Bank Zachodni 37
Bank Dyskontowy 134 1/2
Handlowy 117
Polski 181 1/2 — 181 1/2
Zw. Spół. Zarob. 82
Site i Swiatlo 139
Cukier 63 1/2
Węgry 10
Nobel 32 1/2
Lifpop 41 1/2
Laz 6 — 3 1/2
Modrzewów 42
Haberbusch 230
Starachowice 57 II em. 55
Borkowski 16 25
Flisley 69
Zajęzicie 27
Wysoka 24
Ostrowiec 123 serja „b i emista”
1 1/2 — 2 1/2
Ciepelski 4
Zielonogóra 150
Pielik 9
Sajkulus 39 — 40
Norbin 225
Ziętzer 40 — 41
Parowóz I em. — II em. 40
Ciechanów 24,25
Silesia 163
Rudzik 48
Klucze 7,5
Chodźców 189
Tendencja znieważa.

Mam zaszczyt zawiadomić

że w piwniarz mel. przy ul. Grodzkiej (obok Województwa) powiększyłem sale bilardowe i oraz odnowiłem bilard, polecając się Szanownej Publiczności A. Wójcik.

3 pokoje z kuchnią poszukuje. Laskawe oferty z podaniem ceny proszę składać w administracji dla Z. C. B.

MARY IMLAY TAYLOR 39) (Przedruk wzbroniony)

Człowiek, który się przebudził

— Dobrze! — odpowiedziała powoli, patrząc nań pytającym wzrokiem. — Wtedy będę tego pewna. Ale czy nie daloby się to zrobić innym sposobem? Przeprowadzić innej próby? Czy naprzykład, gdybym ci coś przypomniała, to co stało się dawno temu, nie odżyłoby to w twojej pamięci?

Szła teraz koło drzew wiodącą do domu Barneyów.

Spojrzał na nią zdziwiony.

— Hester, co to znaczy? Masz coś na sercu, jakąś tajemnicę? To znaczy... Czy ty chcesz przez to powiedzieć? że jeżeli żechcesz, zastosujesz coś, co mnie wstrząśnie i coś mi przypomnia? Co to może być? Spróbuj!

Potrząsnęła z uporem głową.

— Nic ci nie mogę pomóc, jeżeli sobie nie przypominasz — rzekła. — Nie pytaj mnie, Horacy.

— Ale jeżeli ja nie jestem Horacym?

— No to sobie wogóle nie przypominasz.

Rozemnieli się oboje, prawie szczęśliwym śmiechem. Kiedy znajdowali się razem, młody człowiek wydawał się tak niepodobnym do Horacego, że Hester powracała jej oszałamiające wątpliwości. Jednakże w trakcie tych sam na sam, czuła, że był on dla niej czegoś więcej, niż był kiedykolwiek biedny Horacy; zdawała sobie sprawę z różnicy zachodzącej między nim z jego sily charakteru i woli, jaka nigdy nie była przymiotem jej kuzyna.

Ten człowiek był wicielemiem tych właśnie cech, ale ostatecznie jej kuzyn, za czasów swej pocytalności umysłowej, był małym chłopcem. Może to w takim razie oznaczało dojrzałość? Z drugiej strony jednak miała silne, choć nieokreślone wrażenie, że ma do czynienia z obcą, nieznaną indywidualnością.

Zbliżyli się do skraju drzew i znaleźli pod starym murem, otaczającym podwórze skrzydła. Część tego podwórza służąca nigdy za dziedzińiec stajeniny, była zamknięta i zawieszona starej bramy były pokryte grubą warstwą rdzy i kurzu.

Obok stał stary dąb o rozłożystych konarach, a na ziemi leżało powalone drzewo, częściowo porąbane na szczepy, jakich Claypoole używał do palenia na kominku, w swoim gabinecie. Pień tego drzewa tworzył wygodny stopień do dostania się między konary dębu. Richieson nagłym ruchem pochylił się i podniósłszy do góry Hester, postawił ją na pieńku. Była mała i lekka jak dziecko.

— Stój spokojnie — szepnęła — dopóki nie przyjdę ci z pomocą.

— Poczem zdjąwszy kurtkę, wdrapał się na dąb i wyciągnął do niej rękę.

— Chodź — rzekł — i nie odrywaj się. On jest tutaj.

Odgarnął ostrożnie ręką gęste liście, tak, że utworzył się zielone okienko.

— Patrz — szepnęła. — On tam jest, na dziedzińcu starej stajni.

Hester wyciągnęła szyję i wstrzymała oddech. A gdyby to był Horacy!

Tajemniczy mężczyzna przechadzał się bezcelowo, tam i z powrotem. Był on wysoki, dość wysmukły, lekko przygarbiony i miał na sobie czarny garnitur. Kiedy się odwrócił i podszedł bliżej, zobaczyła jego twarz w całej jej wyrazistości.

Cofnęła głowę. — Czy to on? — zapytał niecierpliwie Jack. Potrzebna była głowa i spojrzała nań z wyrazem dziwnego ulgi.

— Nie! — odparła — to wcale nie Horacy Barney!

Spojrzał jej pytająco w oczy.

— Cieszysz się? — zapytał dziwnym głosem. Twarz ich znajdowały się tuż przy sobie. Odpowiedziała napół przytomnie.

— Tak — poczem dodała z niespodziewaną gwałtownością. — Lekkałam się, że to mógł być Horacy. Chcę, żebyś ty był Horacym. Teraz wiem to już naprawdę: wiem.

Objeźmował ją mocno ramieniem i czuł, że drżała całym ciałem. Odetchnął głęboko.

— Hester — szepnął — kocham cię. Bóg wie, że mam nadzieję, iż nie jestem Horacym Barneyem, bo jeżeli jestem, to jednocześnie jestem szaleńcem, ale szalony czy nie szalony, kocham cię nad życie!

ROZDZIAŁ XII.

Niezamknięte drzwi.

Rzucił się za nią w pogoń i doścignął dopiero w polowie drogi do jej gdmu. Biegła co temu, ale widząc, że mu się wymknie, stanęła i odwróciła się twarzą trochę zdyszana i blada, ale śliczna jak zawsze.

— Hester! — zawołał tonem żalu i błagania. — Przepraszam cię! Zapomniałem jak brutal, ale tak cię kocham, że nie mogłem się oprzeć pokusie pocałunku. Przepuszczam, że teraz nie masz już żadnych wątpliwości, że jestem szalony?

(C. d. n.)